

GREEN LEAGUE
Sport Alliance for the Environment

Študije primerov

Dobre prakse na področju športa in varstva okolja

**Financira
Evropska unija**

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA. [Referenčna št. projekta: 101050262]

Zahvala

Priročnik so ustvarili partnerji projekta Erasmus+sport “Green League – sport Alliance for the Environment”:

Partnerji projekta:

- CESIE, Italija (koordinator),
- Vivi Sano Onlus, Italija,
- Zavod APGA, Slovenija,
- Kentro Merimnas Oikogeneias Kai Paidiou (KMOP), Grčija,
- EINURO EHF (Einurd), Islandija,
- Cardet Center For the Advancement of Research & Development in Educational Technology Limited (CARDET), Ciper,
- Out of the Box International (OTB), Belgija.

Urednik: APGA

Avtorji:

- APGA, Agencija za promocijo gibalnih aktivnosti, Slovenija,
- CARDET, Ciper,
- CESIE, Italija,
- EINURD, Islandija,
- KMOP, Grčija,
- OTB, Belgija
- VIVI SANO ETS, Italija

Izdaja: Elektronska

Referenčna št. projekta: 101050262-Green League-ERASMUS-SPORT-2021-SCP

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

ŠPORTNE IN OKOLJSKE POBUDE V SLOVENIJI

PRIMER 1:

POTAPLJAŠKA EKOLOŠKA ČISTILNA AKCIJA DRAVA

Cilj Očistiti reke.	CILJNA SKUPINA Potapljači in splošna javnost.
GEOGRAFSKO OBMOČJE Slovenija, Štajerska, reka Drava, mesta Maribor, Ptuj, Varaždin (Hrvaška).	VKLJUČEN ŠPORT ali TELESNA DEJAVNOST Potapljanje, hoja.

DELEŽNIKI IN PARTNERJI

Na predvečer svetovnega dneva voda čistilno akcijo že tradicionalno organizirajo člani Potapljaškega kluba Maribor v sodelovanju s Potapljaško zvezo Slovenije (SPZ), Mariborskimi raftarji in Mestno občino Maribor. Sodelovali so tudi potapljači iz Ptuja in Varaždina ter prostovoljci iz več različnih slovenskih društev. Akcijo je že šesto leto zapored podprl tudi Spar Slovenija kot ekološki pokrovitelj SPZ.

Ob čistilni akciji je potekala tudi prireditev s poudarkom na reki Dravi in življenju z njo. Cilj projekta je bil ozaveščanje in informiranje ljudi o dejstvih, povezanih z reko. Hkrati pa ponuja možnosti za rekreacijo na reki in premagovanje strahu pred vodo.

Akcija ima velik učinek predvsem na naravovarstveno ozaveščenost ljudi. Seveda so strugo reke očistili tudi nekaterih odpadkov, kot so kolesa, prometni znaki in nakupovalni vozički ter drugih predmetov, ki po besedah organizatorjev večinoma končajo v reki zaradi vandalizma.

REFERENCE SPLETNIH STRANI

[RTVSLO MMC](#)

[TV N1](#)

[Slovenian Diving Association](#)

[Diving Club Maribor](#)

[UPORABNASTRAN](#)

PREDSTAVITEV IN METODOLOŠKI PRISTOP

Sveža (pitna) voda je ena izmed osnovnih človekovih potreb. Dostop do vode je vse prevečkrat samoumeven in zato naš odnos do vode pogosto ni pravi. Res je, da se zavest o skrbi za čisto okolje ter čiste reke in morja izboljšuje, a še danes v reke odlagamo različne smeti in odpadke ter jih onesnažujemo s fekalijami in kemikalijami, industrijskimi in gospodinjskimi izpusti. Številne nevladne organizacije redno organizirajo ozaveščevalne in akcijske aktivnosti v obliki čistilnih akcij. Med njimi so Potapljaška zveza Slovenije in posamezni potapljaški klubi. Potapljaški klub Maribor že 30 let vsako leto organizira ekološko čistilno akcijo čiščenja reke Drave. V letu 2022 je potekala v mesecu marcu.

IZZIVI Potapljanje je že samo po sebi zahteven in nevaren šport. Zato je bila zagotavljanje varnosti osnovna	VPLIV V 30 letih, kolikor poteka akcija čiščenja reke Drave, organizatorji opažajo, da se je
--	--

naloga organizatorja, ki je bila rešena s temeljito pripravo, upoštevanjem varnostnih protokolov potapljanja in sodelovanjem izkušenih potapljačev.

K projektu je bilo treba pritegniti različne deležnike, ki so s tem prispevali k večji prepoznavnosti dogodka od lokalne skupnosti, medijev, sponzorjev, prostovoljcev in drugih.

Dobra organizacijska struktura, natančno načrtovanje izvedbe aktivnosti, razdelitev nalog so osnova uspešne izvedbe projekta.

količina odpadkov zmanjšala, manj pa je tudi okolju bolj škodljivih odpadkov (hladilniki, avtomobili, pralni stroji, itd.), kar kaže na večjo ozaveščenost ljudi.

Hkrati s čistilno akcijo so potekale tudi druge aktivnosti, ki so pritegnile širšo populacijo k udeležbi ali celo samo obisku kraja dogodka ter s tem povečale doseg in učinek akcije.

TRAJNOST

Dejavnost je nedvomno stalna, saj poteka že 30 let. Okoljska ozaveščenost ljudi se izboljšuje, zato je pričakovati, da bodo tovrstne aktivnosti dobro sprejete in podprte s strani različnih deležnikov in širše populacije. Smisel tovrstnih aktivnosti je prav v njihovi dolgoročni naravnosti in rednem izvajanju. Rezultate dejavnosti varstva in ohranjanja okolja je mogoče videti šele po daljšem obdobju izvajanja. Kar dokazuje tudi ta projekt.

PONOVLJIVOST

Za to posebno obliko okoljevarstvene dejavnosti, kamor spada tudi potapljaški šport, so potrebni posebni pogoji, in sicer:

- potapljaško društvo, ki vključuje dovolj veliko število izkušenih potapljačev z ustrezno usposobljenostjo
- vso potrebno potapljaško opremo, ki zagotavlja najvišji standard varnosti
- druga tehnična oprema in podpora

Izvedba konkretnega primera zahteva temeljito pripravo in natančno načrtovanje izvedbe samega potopa in iskanja odpadkov v strugi. Nujna je tudi podpora in prisotnost reševalne službe.

S strani lokalnih služb se je treba obrniti na komunalno podjetje, ki skrbi za zbiranje in odvoz odpadkov. Načeloma to ne bi smel biti problem, saj je to v interesu lokalne skupnosti in je tudi dolžna poskrbeti za odvoz odpadkov.

Večinoma se tovrstne aktivnosti odvijajo v okviru širših, nacionalnih ali celo mednarodnih akcij, kot je predstavljena, ki poteka ob svetovnem dnevu voda. S tem je zagotovljena tudi širša podpora in učinek same kampanje.

Glede na to, da je potapljanje dokaj razširjena športna dejavnost, so vsekakor velike potencialne možnosti za izvajanje takšnih in podobnih aktivnosti tudi v drugem okolju.

Z združevanjem večjih potapljaških klubov ali med več potapljaškimi klubi je možnost vključevanja in izvajanja dejavnosti možna tudi v manjših okoljih ali manjših športnih klubih.

ZAKLJUČEK IN PRIDOBLJENE IZKUŠNJE

Zaradi specifičnosti okolja, v katerem se ta šport odvija (vode) in dejstva, da se v reke in morja odvrže ogromno odpadkov, je sodelovanje potapljaških športov pri skrbi za okolje nujno. Izjemen je tudi učinek tovrstnih aktivnosti na širšo populacijo, saj se ljudje zavedajo, da so za to potrebne posebne

GREEN LEAGUE
Sport Alliance for the Environment

www.green-league.eu

veščine, ki na nek način vzbujajo spoštovanje med navadnimi ljudmi (premagovanje strahu pred vodo, potapljanje v »neznano«), zato je učinek tako veliko večji. Povzeto po RTVSLO MMC:

“Kot je povedal Jure Šega, predsednik Potapljaškega društva Maribor, so v Mariboru “standardno” našli kolesa, prometne znake, nakupovalne vozičke in podobno. Na vprašanje, ali je bila akcija uspešna, je odgovoril, da bi bila uspešna, če ne bi našli ničesar. »A vsako leto se najde en »keson« odpadkov, tako je tudi letos, ni pa več stvari, ki smo jih včasih našli, kot so hladilniki, pralni stroji, avtomobili. Najdemo predvsem predmete – ocenjujemo – kot posledice vandalizma.” je pojasnil.”

Vsakoletna čistilna akcija rek, ki jo izvajajo potapljaški klubi, ima velik učinek na ozaveščenost ljudi, ki se odraža v boljšem odnosu do narave, čistejših rekah in obalah. Ljudje se vse bolj zavedamo okoljskih sprememb in potrebe po ohranjanju čistega okolja, predvsem pitne vode.

**Financira
Evropska unija**

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA. [Referenčna št. projekta: 101050262]

PRIMER 2:

SUMMER BY THE SOČA RIVER

CILJ Ozaveščanje mladih	CILJNA SKUPINA Otroci.
GEOGRAFSKO OBMOČJE Slovenija, Goriška, reka, Soča, mesta Nova Gorica. Solkan.	VKLJUČEN ŠPORT ali TELESNA DEJAVNOST Razni športi, kampiranje.

DELEŽNIKI IN PARTNERJI

Organizator prireditve je lokalno športno društvo Sonček ob podpori lokalne skupnosti

REFERENCE SPLETNIH STRANI

[Web page](#)

PREDSTAVITEV IN METODOLOŠKI PRISTOP

Poletje ob Soči – Poletje ob Soči je počitniški program za otroke, ki poteka že 28 let. Program poteka med poletnimi počitnicami od 26. junija do 25. avgusta, 5 dni za vsako skupino.

IZZIVI

Z vztrajnim delom je društvo uspelo vzpostaviti sodelovanje z različnimi deležniki, lokalno skupnostjo. Z leti je delo društva postalo vsesplošno prepoznavno in trajno.

VPLIV

V 28 letih je program postal splošno poznan v domačem in širšem okolju. Klub je prejel najvišje športno priznanje v Sloveniji Bloudkovo priznanje. Vsako leto med poletnimi počitnicami potekajo tedenske izmene (6), v katere se otroci vključijo v dejavnosti.

Program je namenjen življenju v naravi in spoznavanju narave ter pravilnemu odnosu do narave.

TRAJNOST

Brez dvoma je dejavnost stalna, saj poteka že 28 let. Zavedanje ljudi o okolju se izboljšuje, saj se ga učijo že od malih nog.

Smisel tovrstnih aktivnosti je prav v njihovi dolgoročni naravnosti in rednem izvajanju ter se je izkazalo, da je skupnost naklonjena tovrstnim projektom.

PONOVLJIVOST

Program je mogoče zlahka ponoviti, čeprav je potrebno nekaj navdušenih športnih strokovnjakov, ki so pripravljene vzdržati dlje časa in so sposobni zagotoviti aktivnosti, ki so zanimive za otroke in mladino.

ZAKLJUČEK IN PRIDOBLENE IZKUŠNJE

Športne dejavnosti za otroke lahko vključujejo in so dejansko najboljše orodje za različne dejavnosti ozaveščanja, kot so okoljske.

S primernimi vsebinami lahko pritegnemo veliko otrok in jim na zabaven način, s športom privzgojimo dobre življenjske navade in pozitiven odnos do narave in ohranjanja narave.

PRIMER 3:

#PODAMDAIGRAM, #PASSINGTOPLAY – GORAN DRAGIČ DOBRODELNA AKCIJA

CILJI Prenova košarkarskih igrišč.		CILJNA SKUPINA Otroci, širša javnost.
GEOGRAFSKO Slovenija, mesto Ljubljana.	OBMOČJE	VKLJUČEN ŠPORT ali TELESNA DEJAVNOST Košarka.

DELEŽNIKI IN PARTNERJI

Goran Dragič in partnerji, lokalna skupnost, Generali zavarovalnica

REFERENCE SPLETNIH STRANI

Project WebPage: <https://www.goran-dragic.com/prenova-igrisc/>

Web page: <https://www.kosarka.si/foto-gogi-z-milkotom-in-mladimi-upi-krstil-novo-igrisce/>

Delo: <https://www.delo.si/novice/slovenija/v-tivoliju-bo-zazivelo-pametno-gogijevo-igrisce/>

Application: <https://apps.apple.com/in/app/podamdaigram/id1577934301?platform=iphone>

PREDSTAVITEV IN METODOLOŠKI PRISTOP

Goran Dragič- Gogi je skupaj s partnerji zagnal dobrodelni projekt obnove košarkarskih igrišč v Sloveniji pod sloganom #PODAMDAIGRAM.

Zanimivost projekta je, da je potekal na zunanjem košarkarskem igrišču s podlago iz recikliranih športnih copat, ki je bila obnovljena v okviru dobrodelne akcije.

Glavni cilj kampanje s sloganom #PODAMDAIGRAM je privabiti različne starostne skupine na igrišča in jim omogočiti več gibanja in skupinskih aktivnosti. Ne gre za prenovo zgolj enega igrišča, ampak za projekt, preko katerega se bo Gogi skozi vse leto povezoval z mladimi in negoval kulturo športa in gibanja. V sklopu akcije bodo zato organizirane delavnice in treningi, potekali pa bodo tudi adrenalinski košarkarski turnirji, ki bodo mlade vrnili na zunanja igrišča, kot so jih nekoč imeli. Prenovljena igrišča so prva pametna igrišča v Sloveniji, saj združujejo gibanje s poučnimi vsebinami. Poleg vrhunskih materialov in opreme, ki bo zadovoljila tudi najzahtevnejše igralce, vključujejo tudi igrala za otroke, koše z nastavljivo višino, pametne talne oznake za različne vaje za koordinacijo, hitrost in odrive ter zabavne igre. Največja posebnost igrišč so informacijske table z osnovnimi in naprednimi košarkarskimi vajami, ki jih je oblikoval Gogi, ki so interaktivno obogatene preko spletne športno-izobraževalne platforme, do katere vodijo QR kode. Cilj platforme je združiti šport, izobraževanje in zabavo skozi različne športne in izobraževalne vsebine z uporabo sodobnih spletnih in mobilnih orodij. Glavni akter je Gogi, ki se je predvsem med mladimi uveljavil kot vzornik.

IZZIVI

Akcijo spodbuja igralec sam, torej Goran Dragič, v sodelovanju s krovno športno organizacijo.

VPLIV

Projekt je zastavljen dolgoročno. Dodatno težo in odmevnost projektu daje izjemna prepoznavnost nosilca - Gorana Dragiča, NBA košarkarja. Projekt so izvajali v več večjih mestih po Sloveniji.

TRAJNOST

PONOVLJIVOST

GREEN LEAGUE
Sport Alliance for the Environment

www.green-league.eu

Projekt traja več let, a ker gre za izgradnjo in ureditev igrišč, ta ostanejo v uporabi tudi po zaključku samega projekta.

Projekt je mogoče kopirati, še posebej, če je iz vašega okolja znan športnik, ki ga lahko prepričate k sodelovanju. Seveda pa je potrebno vključiti več deležnikov, predvsem lokalno skupnost in medije.

ZAKLJUČEK IN PRIDOBLJENE IZKUŠNJE

Sodelovanje med športno skupnostjo in znanimi športniki ima lahko velik učinek na mlade in se lahko izkoristi kot promocija vrednot, zdravih življenjskih navad in ohranjanje ustoličenja.

Uspešni športniki se večinoma z veseljem udeležujejo promocijskih aktivnosti, kjer lahko prispevajo k razvoju svojega športa, še posebej, če so aktivnosti namenjene izobraževanju mladih. Z dobro idejo jih lahko pritegnemo k sodelovanju in s tem izjemno povečamo učinek takšnega projekta.

**Financira
Evropska unija**

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA. [Referenčna št. projekta: 101050262]

PRIMER 4:

VODNE AKTIVNOSTI IN VARSTVO OKOLJA

CILJI Ozaveščanje in varovanje okolja.	CILJNA SKUPINA Splošna javnost, uporabniki bazenov, jezer, rek, morja.
GEOGRAFSKO OBMOČJE Velenje Slovenija, Zagreb, Hrvaška	VKLJUČEN ŠPORT ali TELESNA DEJAVNOST Plavanje.

DELEŽNIKI IN PARTNERJI

Ciljne skupine so plavalci in učitelji plavanja, udeleženci različnih vodenih vadbenih programov (vaterpolo, vodna košarka, triatlon, rekreativci, mojstri) in njihove družine.

Deležniki so v prvi vrsti plavalni klubi, triatlonski klubi, slovenske plavalne zveze FINA (Federation International of Natation Association), vodje bazenov, predsedniki klubov in izvajalci drugih vodnih dejavnosti. Ponekod v sklopu bazena delujejo tudi fitnessi (Velenje), zato je vpliv okolja na te uporabnike pomemben.

Sodeluje tudi Speedo Slovenija, ki osebi za vsak kos reciklirane plastike ponudi reciklirano plavalno kapo Speedo. V tej akciji ozaveščanja sodeluje tudi Speedo (avstralsko podjetje, ki proizvaja vse vrste plavalnih pripomočkov in kopalk).

Koristi imajo vsi uporabniki, ki prinesejo rabljeno plastiko (varujejo okolje, očistijo svoje domove in pridobijo prostor) hkrati pa lahko dobijo uporabno stvar zase tako, da jo brezplačno delijo kso športne opreme, ki ga ne potrebujejo več ter za to brezplačno dobijo drug kos športne opreme.

REFERENCE SPLETNIH STRANI

<https://www.facebook.com/plivacki.klub.natator/posts/pfbid021EP36CuaLad5tb9Dh5cF6HuyqjM2bxBhHFVNwDQeCDJyHnDxSaKNJbwpaLcDEFz4l>

<https://news.iu.edu/live/news/23894-zero-waste-olympic-event-earns-iu-natorium-an>

<https://www.facebook.com/plivacki.klub.natator/posts/pfbid021EP36CuaLad5tb9Dh5cF6HuyqjM2bxBhHFVNwDQeCDJyHnDxSaKNJbwpaLcDEFz4l>

PREDSTAVITEV IN METODOLOŠKI PRISTOP

Praksa spodbujanja ozaveščenosti o okolju v kontekstu plavanja je prisotna v več državah, med njimi Sloveniji, Hrvaški, Avstriji, Avstraliji in Nizozemski. V Sloveniji, Hrvaški in Avstriji vsakoletno tekmovanje v paraplanju služi kot platforma za zbiranje plastičnih odpadkov preko posebnih dejavnosti, kot so izmenjava ali zbiranje. V Avstriji se prizadevajo izobraževati plavalce o varčevanju z vodo, medtem ko so v Nizozemski nameščene polnilnice šampona v tuših. V Sloveniji se štirikrat letno organizirajo seminarji za trenerje, z namenom izboljšanja ozaveščenost o varstvu okolja. Poleg tega so v plavalnih klubih v Sloveniji v sodelovanju s podjetjem Speedo uvedli pobudo "vzemi in daruj", kjer udeleženci prejmejo reciklirano Speedo plavalno kapo za vsak kos recikliranega materiala.

Organizatorji tekmovanja v paraplanju povabijo vse udeležence, da pred tekmovanjem zberejo plavalno opremo, kot so plavutke, dihala, očala, kopalke, plavalne blazine, gliste, vesla in plavalna

oblačila. Na dan tekmovanja jih spodbujajo, da te predmete položijo v določeno zbirno škatlo. Oprema ali kopalke, ki so še uporabne, se lahko postavi na mizo, kjer velja načelo "vzemi in daruj". V prvem letu pobude je bila zbrana pomembna količina plastičnih predmetov, udeleženci pa so lahko pridobili uporabno rabljeno opremo. Organizator mora zbrano odpadno plastiko odpeljati na določeno zbirno mesto.

IZZIVI

V dosednji praksi na tekmovanjih prodajalci predstavljajo svoje izdelke, nove in lepe. Otroke in mlade je treba ozaveščati o okoljskem bremenu neprestano novih izdelkov. Še vedno obstaja predsodek proti uporabi rabljenih stvari. Pri tem pride do zbadanja in celo stigme.

Kakšne so bile rešitve?

Druga oseba, ki ve, kaj nekdo potrebuje, lahko pomaga pri izmenjavi stvari in jo odnese nekemu, ki je nima, da bi preprečila zbadanje drugih. Kasneje skoraj nihče ne ve, kje in kdaj je bila pridobljena.

VPLIV

Vpliv je zelo pozitiven.

Če nekdo v akciji »vzemi in daruj« ponudi kakovostne tekmovalne kopalke, katerih cena sega tudi nad 200 evrov ali potapljaško obleko, lahko zagotovo govorimo tudi o izboljšanem socialnem statusu.

TRAJNOST

To akcijo so uspešno že trikrat ponovili v Zagrebu na Hrvaškem.

PONOVLJIVOST

Možnosti za širjenje te prakse so velike. V Sloveniji in po svetu deluje ogromno plavalnih klubov in šol.

ZAKLJUČEK IN PRIDOBLJENE IZKUŠNJE

Pobuda je odlična, saj jo je enostavno ponoviti. Pričevanja udeležencev kažejo prednosti dobre prakse:

Sodelovanje na plavalnem tekmovanju v Zagrebu: "To je super. Naslednjič bom prinesel še več."

"S kopičenjem nesortiranega odpada nepopravljivo in neposredno škodujemo zdravju ljudi in čistosti okolja, zato je pomembno, da zamenjamo stare navade z novimi ter pokažemo s svojim zgledom, da nam je mar. Spodbujamo recikliranje, da ohranimo našo vodo in planet! Namesto da zavržete stare kopalke, plavalno kapo ali očala, jih prinesite na tekmovanje in prejeli boste novo plavalno kapo Speedo, izdelano iz recikliranega materiala!"

